

הלכות שבת סימן שיד

(יט) ויגש אומרים דלא שרי לזקב נקב ישן אלא בחבית של חרס שאין הסתימה מהדקת גפה, אכל בחבית של עץ, שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחוחכים ראשו על דעת שלא להוציא, ודאי נראה שנה נקב חדש ואסור: ד' פירוש שבחבית ואין אדם יכול להוציאה, מתר לקח פירוש אחרת ולהפוח באותה פירוש לצורך לשחות בין בשבת: הגה ובלבד שלא יהיה הפירוש הראשון נגד השמרים, כמו שכתוב סעיף ב (כ"א בשם שו"ת ל"ט): ה' (כ) למתן לתן קנה הלול (בחבית *) או כנא) להוציא מן (כא) אף-על-פי שלא היה בו מעולם, אכל לתן עלה של חרס בנקב שבחבית, שהעלה עשוי כמרוזב והיון זב דרך שם, לא, דגורנין שלא יתקן מרוזב ליינו שיפול היין לתוכו וילך למרחוק, דכשלוקח העלה ומקפלו בעין מרוזב נראה כעושה מרוזב, ולא דמי לפירוש או קנה שאינו עושה בו שום מעשה: הגה ויש מהירים אפילו בעלה של חרס, (כב) * במקום שיש לו הרבה קטומים ואין לחש שפא יקטם (הראש ס"פ חבית יטור): ו' (כג) למתן להתיז (ד) ונ' ראש החבית (כד) בסנה, (כה) דלאו לפתח מכון פירוש שמסיר ראשה, (כו) אכל לנקבה בעדה, בין של חבית בין של מגופה, אסור אפילו ברמח שעושה נקב גדול ואינו דומה לפתח, דכיון דהוי מצדה, (כז) ודאי לפתח מכון. * ולקב המגופה למעלה (כח) מתר, דלאו לפתח מכון, שאין דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המגופה: ז' (כט) פחותמות שבפלים, כגון שדה תבה ומגדל, שהכסוי שלהם קשור בהם בחבל, (ל) יכול להתירו (לא) או להתכו בספין (לב) או להתיר קליעתו. * ויבוא קצין קשירת חבל וכיוצא בו. *] אכל פותחת של עץ ושל מתכת אסור להפקיע

י גליבו דשם וט אוקרים כ תשובה אשכנזית בשם רבנו אביגדור ל עבלי הקלט בשם הרב רבי יוסף * (כ) הנה בבית יוסף מן שבת כסוי מיקרא רשמיאל נ שם פקדיתא ס שם קרב ששח וכו' ורשי שם ע שם בפסחה והדמפיש לה רב הוצא, קורין (הראש פ מצה לא נליב מיקרא רשמיאל ע טור בשם אבי קראש שם פקדיתא אפתיק ותנא כמגדל ובמקרא ליה נב קחסי התוספות שם ושאר פוסקים

שערי תשובה

באר היטב

(7) ראש. אפילו בחבית שלמה, אפילו להמי גוף החבית עם המגופה, ט"ז. מ"א. [נחב רש"ל: וקא משום אורחים ספר, וכן משמע בש"ס]. בתוספתא פ"ו: קורע אדם קעור מעלפי חבית של יין ובלבד שלא יכון לעשות זנוק, פרוש מרוזב:

[7] ראש החבית. עין בה"ט. וכתב מה"ם שהעידו לו שהאון מוהר"ר אברהם יצחקי עשה מעשה והתיו ראש קנקן קתום וחתום בקוב בספין, ע"ש: *] אכל פותחת כו'. וישן בתשובה פה"י הלוי אחי של תש"ו שפטר לופר לאיי לפתח טסגר הדלת שבתוך בכלי אמורה, דלא גורנין שישבר הכלי או שני המנוול,

באור הלכה

משנה ברורה

(יט) ויגש אומרים דלא שרי וכו'. זו היא דעת הפלפול, דעין באליה רבה שקטב דשאר פוסקים פליגי על זה, ופסקו כמותם, וכן פסק בגמ' לת"עב"י, אבל בפרי"מגדים חזיני אדם משמע דיש לחש להתמי כדעת (כ*) היש-אומרים: ה' (כ) מתר לתן וכו' וכו'. שהרי עימד ויחיד לכה, ואינו מתקן כלי. ומכל מקום נראה (כא) דאסור לתקע היטב בחוקה ביתדות, דיש בזה משום גמר מלאכה: (כא) אף-על-פי וכו'. ואף-על-גב (כג) שאינו יודע אם יגיע למדתו, אפילו הכי מתר. ועין בבית יוסף שכתב שגראה מרב"י הרמב"ם, שאף-על-פי שהקנה עצמה אינה מתקנת פל-צדקה וחסרה שום תקון, אפילו הכי מתר להקניסה ולא תלישין שפא יתקנה: (כב) במקום שיש לו, דע, דהמתכבד שכתב טעם האסור מ'פני שגראה כעושה מרוזב, ורמ"א מסיים ואין לחש שפא יקטם, היא פלגמא דאמוראי בגמרא: חד אמר טעם האסור שפא יעשה מרוזב, וחד אמר גונה שפא יקטם העלה מן הענף לתנו לחבית, ואמרינן מאי בינייהו? דקטים וממתי נהיני, שהיו לו (ג) הרבה קטומים מוכנים מצרבת שבת לזה, ולכך אין לחש שפא יבוא לקטם: למאן דאמר משום מרוזב, אסור אף בכי האי פנא, ולמאן דאמר שפא יקטם, שרי, ופסק הרא"ש והטור כמאן דאמר שפא יקטם: ו' (כג) מתר להתיז. דאין בנין וסתירה בפלים. (כד) ויטורי בחבית דרועה שפירק שבריה בנפת, ולא בשלמה¹⁴⁹, וכן מבאר הכל לציל בסעיף א. ואם ירצה להמי רק ראש המגופה לבד, אפילו בחבית שלמה שרי¹⁵⁰, דלא מקרי שכיבה פירוש שאינה מחפרת לחבית: (כד) פסיף. דכלי שמלאכתו לאסור מפר לטלטל לצורך גופו: (כה) דלאו לפתח מכון. אלא (כס) להרחיב מוצא שפתיה שיוכל בקל לקח פה שפתיה: ודוקא כשהוא עושה זה מפני האורחים¹⁵¹ [א"ר בשם רש"ל]. ומתר גספן לקרע העור מעל-פי חבית של יין¹⁵², ובלבד שלא יכון לעשות זנוק [פרוש, בעין מרוזב] (תוספתא): (כו) אכל לנקבה בעדה וכו'. דנקב חרי הוא כעושה פתח לחבית, (כז) ואפילו נקב קטן שאינו עשוי להקניס ולהוציא, גס-כן אסור מדרבנן, בין במגופה ובין בחבית, אלא דיש חלוק ביניהם, דלענן מגופה אינו אסור (כ) בנקב בזה אלא כשעושה הנקב מצדה של מגופה, אכל כשמתקב למעלה בראש המגופה למשך משם את היין מתר, וכל קמחה, אכל בחבית אסור (כח) בכל מקום שעושה בה נקב, ומה שנקט השלחן-ערוך 'בעדה', משום מגופה נקט: (כז) ודאי לפתח מכון. דאי אינו מכון לפתח אלא להרחיב מוצא היין (כט) היה לו לפתח את המגופה, אכל כשמתקב למעלה, על-כרחיך לאו לפתח מכון, שאין דרך לעשות שם פתח, שלא יפלו עפר וצורות: (כח) מתר. אפילו (ל) בחבית שלמה שרי, שאין המגופה חבור לחבית, וכני"ל בסעיף-קטן כג, ומסתברא דבזה לכלי עלמא מתר ואפילו שלא מפני האורחים: ז' (כט) חותמות שבפלים. הוא לשון סנינה, כלומר, שהפסוי שלהם סגור בקשירי חבלים: (ל) יכול להתירו. דלאו קשר של קנא הוא¹⁵⁴, שהרי להתיר תמיד הוא עשוי: (לא) או להתכו בספין וכו'. ולא מקרי סותמה¹⁵⁵, משום דלאו סתינה גמורה היא זו, ואינו אסור בכלים לכלי עלמא, מה שאין בן בשבירת פותחת של עץ ומתכת דהוי סתינה גמורה וישך אף בכלים: (לב) או להתיר קליעתו. עין בבאור הלכה [סעיף ח, דבור הפתחיל 'חוללות], דלדעת הרמב"ם יש אסור בזה:

דמקלקל הוא, וכן מוכח מדעת הרמב"ם פ"ק א מהלכות שבת הלכה ג ויז, דמקלקל כסור אכל אסור בכל המקלכות והיו מפין אותו מפת מרהות, ולא יענינו שום שבת שיהיה מתר על-ידי ישראל משום שהוא לדרך שבת ונמצאתי סבור אז גספן פאחוזים], ועל-פיו פשוט דאין להקל בזה הלל: * במקום שיש לו הרבה קטומים, כן פרש הטור מה שאמר בגמרא: איכא בינייהו דקטים וממתי, אבל ברבנו הנבאל משמע דהיו שפנא בתוך החבית מקעוד יום, ואפילו הכי לרב ימר דקביא לה משום שהוא כמתכו, אסור לקשף הבן דרך שם, והנב אשי אין אסור אלא לתן לכתולה

שער הציון

(כ*) ויבשלחן-ערוך הגר"י כהב דיש להקל במקום צורך גדול: (לא) עין שבת קכ"ב עמוד ב רש"י דבור המתחיל 'גונה': (לב) רש"י ור"ן, ולא חישנין שפא יבוא לתקנה: (כג) אכל אם אין לו אלא אחד יש לחש שפא יתקלקל אותו האחד, פן משמע מן הטור, אכל בפ"ח כתב דדוקא בהרבה הוא דשרי ולא בשנים ושלשה, וכן נראה שהוא דעת הרב [תרי"ט]: (כד) מגן-אברהם ושי"א: (כה) רש"י ונהנה בנקרא איתא: לעין יפה קמבון, והרמב"ם כתב: גרי להראות נקבת לבו, וזהו טעם דרב"י רש"ל: (כו) מגן-אברהם בשם תוספתא ושאר פוסקים: (כז) אכל בנקב שעשוי להקניס ולהוציא, משמע מ'פני אברהם דאסור גם כמגופה מלמעלה מדרבנן¹⁵³, וכן משמע בר"ן: (כח) מגן-אברהם ואלהי נכה ומאמר מרדכי ושי"א, דלא כשי"א: (כט) גמרא שם, וכן עין הגר"א: (ל) אחרונים:

הַלְבוּת שֶׁפֶת סִימָן שִׂיד

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מ]

דְּלָאוּ פְּלִים גְּמֻרִים הֵן, דְּאֵינָם עֲשׂוּיִים אֶלָּא שְׂיִתְפַּשְׁלוּ הַתְּקָרִים בְּתוֹקָן²⁶].

הפּוֹתַח רוּצָה לְפוֹתַחַן בְּסִימָן הַמוּטְבַּע בְּדוּקָא, וְאֵינוֹ פּוֹתַח פּוֹתַח שִׁישׁ בּוֹ מֵדָה, אֲלֵא מִשׁוּם שֶׁכֶּךָ הוּא הָאֲרֹפֶן הַנּוֹחַ בְּיוֹתֵר לְפּוֹתַח אֶת הַפּוֹתַח.

טַעַם נוֹסֵף לִכְךָ שֶׁאֵין בְּהִסְרַת הַלְשׁוֹנִית מִשׁוּם אִיסוּר מַחְתֵּךְ, כִּתְבֵּהּ הַגְּרִישׁ אֲוִיעֵרְבֵךְ (שׁוֹלְחַן שְׁלֵמָה שׁם). שְׂאִיסוּר מַחְתֵּךְ הוּא רַק כְּשִׁישׁ לְחוֹתֵךְ עֵינֵן בְּדַבֵּר הַנּוֹחֵךְ, וְכֵאֵן אֵין הוּא רוּצָה אֶת הַפּוֹתַח הַנּוֹחֵת, אֲלֵא רוּצָה שִׁיְהִי חוֹר כְּדִי שֶׁהַמְשַׁקָּה יֵצֵא בְּצוּרָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר. עוֹד טַעַם כִּתְבֵּהּ הַגְּרִישׁ אֲוִיעֵרְבֵךְ (שׁוֹ"ת מִנְחַת שְׁלֵמָה ח"ב ס"י לב), שְׂכִינֵן שׁוֹרְקִים אֶת הַפּוֹתַח מִיֵּד לְאַחַר שְׁשׁוּתָהּ מִמֶּנָּה, בְּטֵלָה הִיא לְמִשְׁקָה שְׁבִחוּכָה, דּוּמָה לְקְלִיפָה שֶׁל הַמְשַׁקָּה, וְכֵינֵן שְׂאִיסוּר מַחְתֵּךְ אֵינוֹ נוֹהֵג בְּאוֹכְלֵינִי (כַּמְבֹאֵר לְקַמְנָן (ס"י שֶׁכֶּב ס"ק יב)) אֵין הוּא נוֹהֵג אִף בַּפּוֹתַח.

מֵאִידֵךְ דַּעַת הַגְּרִישׁ אֲלִישִׁיב (אַרְחוֹת שֶׁבֶת ח"א פ"א סמ"ג), שְׂכִינֵן שְׁבִשְׁעַת הַפּוֹתַח נִצְרָה פּוֹתַח לְפִי מֵדָה, הִרִי זֶה בְּכֻלּוֹ 'מִקְפִּיד עַל הַמְדָה', וְהַמְסִיר אֶת הַלְשׁוֹנִית עוֹבֵר עַל אִיסוּר מַחְתֵּךְ. [נְרוּנִים נוֹסְפִים בְּמֵלֶכֶת מַחְתֵּךְ, רֵאָה מֵה שְׁכַתְּבֵנוּ לְקַמְנָן (ס"י שֶׁכֶּב ס"ק יח)].

[בִּיה"ל ד"ה חוֹתְלוֹת]

דְּהַתְּקָרִים יִפְשַׁשׁ מֵה שְׂאִיסוּר בְּתוֹכָהּ מִיָּד דְּמִנְחָה וְקוֹרְעָה²⁸ וְכו', דְּאֵין שִׁישׁ שֶׁם זֶה אֶלָּא בְּקִרְיַת הַבְּגָד דְּשִׁישׁ בּוֹ קוֹרְעֵי עַל-מִנַּת לְתַפְרִישׁ²⁹ וְכו', מֵה שְׂאִין בֵּן בְּנֵה³⁰ וְכו', דְּהוּא בְּכֻלּוֹ מִפִּי קָשֶׁר שֶׁל קְנָמָא³¹].

[משנ"ב ס"ק מא]

וְאֵין בּוֹ מִשׁוּם מְלֶאכֶת מַחְתֵּךְ, שְׂאֵינוֹ מְקַפֵּיד עַל הַמְדָה³²].

28) וּבִשְׁוֹת שֶׁבֶת הַלּוֹי (ח"ח ס"י נה) כִּתְבֵּהּ, שֶׁכֶּן נֵרָאָה מִפִּירוּשׁ הַר"ח בְּבִיצָה (לא, ב).

29) וּמִטַּעַם זֶה, הַתִּיר הַגְּרִישׁ אֲוִיעֵרְבֵךְ (שִׁשׁ"כ פ"ט ה' עז) לְשֵׁרוֹת בְּמִים בְּקוֹבֵק שְׂדֵבּוֹק בּוֹ נִייר לְצוֹרֵךְ צִינֵן הַמְשַׁקָּה שְׁבִתוּכּוֹ וְכוּדוֹ, אִף עַל פִּי שֶׁעַל יָדֵי כֶךָ יִתְלַשׁ הַנִּייר מִהַבְּקוֹב, שְׂכִינֵן שְׂדֵבּוֹקַת הַנִּייר עַל הַבְּקוֹב אֵינָה נַחֲשֶׁבֶת בְּכֻלּוֹ מֵלֶאכֶת תּוֹפֵר [רֵאָה מֵה שְׁכַתְּבֵנוּ בְּבִיה"ל לְקַמְנָן (ס"י שֶׁמ ס"ד ר"ה ה' זח)], גַּם תְּלִישַׁת הַנִּייר מִהַבְּקוֹב אֵינָה נַחֲשֶׁבֶת בְּכֻלּוֹ מֵלֶאכֶת קוֹרְעֵי [עִישׁ שְׁכַתְּבֵנוּ טַעְמִים נוֹסְפִים לְהַתִּיר].

30) וְהַחֲזִירָא (אֲוִיח ס"י נא ס"ק יג) כִּתְבֵּהּ טַעַם אַחַר לִכְךָ שֶׁאֵין בְּקִרְיַת חוֹתְלוֹת מִשׁוּם אִיסוּר קוֹרְעֵי, שְׂכִינֵן שְׂאֵינוֹ קוֹרְעֵי אֲלֵא כְּדִי לְהַגִּיעַ לְמֵה שְׁבִתוֹךְ חוֹתְלוֹת, נַחֲשֶׁבֶת קִרְיַתְךָ בְּקִרְיַתְךָ שֶׁל כִּילּוֹי. וְרֵאָה מֵה שְׁכַתְּבֵנוּ לְעִיל (בס"ק כה).

31) וְהַחֲזִירָא כִּתְבֵּהּ (שׁם), שֶׁאִף לְדַעַת הַרְמְבַּיִם מוֹתֵר לְהַתִּיר גְּדִילַת חֶבֶל שֶׁל חוֹתְלוֹת, לְפִי שְׁנַעֲשִׂית הִיא דֶרֶךְ כִּילּוֹי חֶבֶל, שְׂהִי מִטְרַת הַתֵּרֶת הַגְּדִיל הִיא לְהַגִּיעַ לְתַמְרִים [וְהַסִּיבָה שְׂמַתִּיר אֶת הַגְּדִיל וְלֹא חוֹתֵךְ אֶת חֶבֶל בִּידוֹ אוֹ בְּכֻלּוֹ, הִיא מִפְּנֵי שְׁנוֹחַ לוֹ יוֹתֵר לְהַתִּיר אֶת הַגְּדִיל מִלְחַתוֹךְ אֶת חֶבֶל], וְלִפְיֵךְ הַתֵּרֶת הַגְּדִיל אֵינָה בְּכֻלּוֹ מֵלֶאכֶת מַתִּיר.

27) וְגִבְעֵי לְבָן וְכוּדוֹ הַמְיוֹצֵרִים בּוֹוּגוֹת, וּבִינֵיהֶם יֵשׁ חֲרִיצִים כְּרִי לְהַקְלֵל עַל הַפְּרִדָּתָם, דַּעַת הַגְּרִישׁ אֲוִיעֵרְבֵךְ (אַרְחוֹת שֶׁבֶת ח"א פ"א סמ"ב) שֶׁאִף עַל פִּי שֶׁשְׂמַפְרִידִים אוֹתָם זֶה מִזֶּה נַחֲתִכִּים הֵם בְּקוֹ יִשְׂרָאֵל, מִכֵּל מְקוּם אֵין בְּהַפְּרִדָּתָם מִשׁוּם אִיסוּר מַחְתֵּךְ, שֶׁכֶּן אֵין כּוֹנֵת הַמְּפִרֵד לְחוֹתְכֶם בְּקוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאֵעִיף שְׂהוּא מְפִרֵד אוֹתָם בְּמְקוּם חֲרִיצִים דוּקָא, אֵין זֶה אֲלֵא מִשׁוּם שְׂמַקוּם זֶה הוּא הַמְּקוּם הַנּוֹחַ בְּיוֹתֵר לְהַפְּרִידֵם, וְאֵין זֶה בְּכֻלּוֹ מְקַפֵּיד עַל הַמְדָה, וְכֵן כִּתְבֵּהּ בִּשְׁוֹת אֲוִיעֵרְבֵךְ (ח"ב פכ"ז תְּשׁוּבָה ז). מֵאִידֵךְ, דַּעַת הַגְּרִישׁ אֲלִישִׁיב (אַרְחוֹת שֶׁבֶת שׁם), שְׂמַכִּינֵן שְׂהַגְּבִיעִים נַחֲתִכִּים בְּקוֹ יִשְׂרָאֵל, וְדַעַתוֹ לְהַפְּרִידֵם בְּמְקוּם זֶה דוּקָא, הִרִי זֶה בְּכֻלּוֹ מְקַפֵּיד עַל הַמְדָה, וְיֵשׁ בְּהַפְּרִדָּתָם מִשׁוּם אִיסוּר מַחְתֵּךְ [וְלַדַּעַתוֹ יֵשׁ בְּכֶךָ אִף מִשׁוּם מִכָּה בְּפִטְיֵשׁ]. דַּעַת הַגְּרִישׁ וְוֹאוּרֵי (קוֹבֵץ מִבֵּית לוי ח"ו עמ' מו). שְׂכִינֵן שְׂמַקוּם חֲחִיתוֹךְ בְּכֶר מִסוּמָן וְקַל לְהַפְּרִידֵם, אֵין בּוֹה אִיסוּר דְּאוֹרִייתָא, וּמִכֵּל מְקוּם דּוּמָה זֶה לְמַחְתֵּךְ וְאִיסוּר מִדְּרַבְּנָן. וְרֵאָה עוֹד מֵה שְׁכַתְּבֵנוּ לְקַמְנָן (ס"י שֶׁכֶּב ס"ק יח).

וּפְתִיחַת פְּחִיּוֹת שְׂתִיָּה בְּאִמְצַעוֹת מְשִׁיכַת הַלְשׁוֹנִית שְׂבִרָאָשׁן, הַתִּיר הַגְּרִישׁ אֲוִיעֵרְבֵךְ (מְאוּר הַשְּׁבֶת ח"א מִכְתָּב ט אוֹת ב, וְשׁוֹלְחַן שְׁלֵמָה ס"ק ז אוֹת ד) מִהַטַּעַם הַנִּיל, שֶׁכֶּן אִף בְּהֵן אֵין

הלכות שבת סימן שיד

קכא

באר הגולה

ק סודי ק שם דשם
 רבנו עקיב ר שם בשם
 הרב רבי יעקב משקין
 ש טור בשם ספי"ק
 בשם טוב רבי
 אליעזר ת בשם הר"י
 א שם ב שבת מ"ז
 כפרוש רש"י ג קל בו
 ד קוד"ק פרק ב ד"ס
 טוב בשם אבי העזרי
 ושכן ראה שששה כן
 הר"ם ורמ"ו רבי
 יואל ספר"ו ה ביצה
 ל"א ג"כ ר' מרדכי
 בפרק תבית והורמות
 תר"שן סימן כ"ה
 ז שבת קמ"ו במענה

ולשבר, דככלים נמי שפך בנגן גמור וסתירה גמורה. ומטעם זה (לג) אסור להסיר הצירים, שקורים
 גונוני"ש, שאחורי התבות אם נאבד המפתח; ו'גש מתירים (לד) ב"ז. (כ) ושכירת פותחות (לה) של
 תבות, (לו) ש"ש מתיר ה'גש אוסר, א'גש להתיר (י) (לז) על-ידי אינו-יהודי: ח (לה) *בהתלות (פרוש),
 מיני כלים) של תמרים וגרוגרות, (לט) אם הפסוי קשור בקבל. מתיר וסותר שרשרות החבל וחותך
 אפלו בספין, ו'אפלו גופן (י) של חתלות, שקל זה כמו (מ) ששובר אגוזים או שקדים כדי לטל
 האכל שפיהם: ט (מא) מתר להפקיע ולחתך (מב) קשרי השפוד שקושרים בטלה או בעוף הצלונים:
 י חותמות שבפרקע, כגון דלת של בור שקשור בו חבל, יכול להתירו, דלאו קשר של קמא הוא
 שקרי עומד להתיר, *אכל לא (ס) מפקיע וחותך (מג) משום סתירה; ו'נדקא קשעשו ל'קמא על-מנת
 (מד) שלא להסירו בשבת, אבל אם אינו עשוי לקיים (ט) קלל, מתר. ומטעם זה מתר להתיר דף
 שמשימין אותו לפני התנור ושורקין אותו בטיט, שאינו עשוי לקיים (וצען לעיל סימן רכ"ט): י"א ואסור (י) לתן

שערי השוכה

דלא שכיח, ובפרט קשה אפן, ע"ש; ובמח"כ הביא בשם תשובת ובע"א אמת שקלוק
 עליו ואסר. ע"ש. נאכלע עבדא שארון הקרש היה גמור ולא יכלו לפתחו להוציא ס"ת,
 הורה להביא אינו-יהודי אמן אם יוכל לפתח כלי שכירת שים דבר, ואם האמן אומר
 דלא אני בלא שכירת שני הפתח, הורה להביא ס"ת מכה"כ אחר לכבוד התקלה, ע"ש:

באר היטב

(ה) ושכירת. עין ט"ז: (י) ע"י א"י. ונש"ל פ"ד דביצה ס"ט פתח דוקא
 בהפסד מרבה או נחפו מרבה לצרך מצוה, אבל בספין או במחט שרי לפתח,
 מ"א: (י) של חתלות. אבל כלי גמור אסור, מ"א: (ס) מפקיע. פי' מתיר
 קליעתו: (ט) קלל. ותביות קשים של מרקחת אסור להסיר החשוקים, שחרי
 עשויים לדבק שברים זה בזה, ויש להתיר ע"י אינו-יהודי, ובקשור חבלים אפלו ע"י ישראל מתר, כמ"א: (י) לתן. ואסור לחתום הנרות של שענה ביו"ט
 כדי להדביקם במנורה דהוי מקרט, ובס' זכרונות אוסר לגע בשענה בשבת

באר הגולה

העלה בחבית בשבת: * חתלות של תמרים וכו', וסותר שרשרות
 החבל. כן היא לשון השור, והוא פרוש על מה שאמר שם בגמרא
 'מפקיע, וכן פרוש רש"י שם. וענין בחדושי רבי עקבא אינר שפארא על
 זה בצריך ציון מהא דהביא הפגן-אברהם בסוף סימן שיו בשם הרמב"ם,
 דהפוחל חבלים ח"כ משום קולער הפותר ח"כ משום מתיר, דאף דהוא
 סותר בשלא על-מנת לבנות, יהיה על-כ"פ פנים אסור מדרבנן דהוא סותר
 קשר של קמא. והנה על פרוש רש"י והטור אין קשוא, דהם לא יסבחו
 בזה בהרמב"ם, אבל על הרמב"ם קשה, דלמה התירו כאן להפקיע?
 ו'לענין דעמי, דהרמב"ם יפרש מה שאמר בגמרא 'מפקיע' הינו דמנתק
 ו'קורע', ועל-יין סתם, דלא עדיף מפה שהתירו להתר אפלו בקלי נאין שפך
 לאסר מהמת קורע גופא דהוא אסור מדרבנן אפלו בשלא על-מנת לתפר,
 דאין שפך שם זה אלא בקרעית הנגד דשפך בו קורע על-ינת להפריע,
 ו'לקחי גורי רבנן אפלו בשלא על-מנת לתפר, מה שאין כן בנה"ט,
 דאימא בשבת כ"א מבלאי מנכסי קהנים ומסמניסיה ס"י מרליקין ומקח ס"י
 מפקיעין, שפדשו שם שהיו קודעין, וכמו שפרש רש"י שם, אבל לסת'
 גדילת החבל אימא לך דאסור, דהוא בכלל מתיר קשר של קמא', * אכל
 לא מפקיע וחותך. עין רש"י צורבין ל"ה עמוד א דפור המתחיל יבציע,
 דסבירא לה דגזרה ורבנן הוא ולא סותר משם, ולשיטת החוסמות שם אין

משנה ברורה

(לג) אסור להסיר הצירים. דכשכירת פותחת דמא ויש בזה
 משום סתירה, וכן המתיר (לא) דלת הקלי על צורה יש בזה
 משום בנגן: (לד) ב"ז. סבירא להו דלא דמי לשכירת פותחת,
 (לז) וסתירה גרועה היא כיון שאין צריך לשפר טום דבר. ו'דע,
 (לג) דלכלי עלמא אסור לקפוע הצירים או מנעול במקמרים
 להכלי, דהוי תקון טנא, וצען בס"י אדם שכתב דאפלו על-ידי
 אינו-יהודי אסור, דהוי מלאכה דאדוקתא: (לה) של תבות. והוא
 הדין שאר בלים: (לו) יש מתיר. סבירא לה דאין שפך שם
 סתירה קלל בכלים, וכמו שבארתי לעיל בסעיף א במשנה ברורה
 דיש ראשונים ששוכרין בן, ואף דהמחבר סתם מתחלה בסעיף
 זה גופא בשכירת פותחת לאסור, אפלו הכי הביא כאן דעת המש'
 מתירין, כדי לסמוך עליהן להקל על-כל-פנים על-ידי אינו-יהודי,
 וכמו שמסים אחר-כך, וכדאימא בבית-יוסף: (לז) על-ידי אינו-
 יהודי. ויש שפכתו, דדוקא בהפסד מרבה, או שנתפז הרבה
 לצורך מצוה. וכל זה בשכירת הפותחת, אבל לפתח אותו בספין
 או במחט גדול שרי אפלו דלת של בית [אחרונים]:
 ח (לה) חתלות. בלים עשויים מפפות תמרים קמין סלים,

ומכתיים כתובן תמרים ועים להתבשל: (לט) אם הפסוי וכו'. באמת כל האי דינא הינו הך דסעיף ו, ונקטה משום ספא,
 לאשמועינן דבנה אפלו גופן של חתלות מתר לשבר, כמו שמפרש הטעם: (מ) ששובר אגוזים. ו'נדקא הני (לה) דלאו בלים
 גמורים הן, דאינם עשויים אלא שיתבשלו בתמרים בתוקן', אבל כלי גמור, כבר סתם המחבר בריש סימן זה לאסור. ומתקצלת
 שתופרים בו פוח, מסתפק הפרי-מנדים אם דמי לחתלות: ט (מא) מתר להפקיע וכו'. דפסיקת החוט מתר ב'דבר תלוש,
 כנ"ל בסימן זה, דאין בו משום מלאכת מסתף, שאינו מקפיד על הפתחה. כתבו הפוסקים: התקבצו עציים לתתיכות גדולות,
 (לה) אסורו הוא רק מדברי סופרים משום עבדא דחל, והמקבצו לתתיכות קטנות ח"כ משום טוחן, ואם מקפיד הוא על הפתחה,
 ח"כ משום מסתף אפלו בתתיכות גדולות: (מב) קשרי השפוד וכו'. והוא הדין (לו) פרוח שקשורים או תפורים יחד בחוט,
 מתר להתיר או לתחך החוט: י (מג) משום סתירה. דבין שהיא מחבר לקרקע יש בו משום בנגן וסתירה: (מד) שלא להסיר
 בשבת. אלא במוצאי-שבת, אבל אם אין דעתו להסירו אף במוצאי-שבת, גם להתירו אסור, דהוי קצת קשר של קמא [פמ"ג

שער הציון

(לב) ט"ז, וכן כתב בבית-יוסף: (לג) מגן-אברהם: (לד) מגן-אברהם. ונראה לי פשוט דאף ס"י בסעיף-הקטן ח שמצדד לומר דלענת המקלין בהסרת
 הציר, גם להשים הדלת של הקלי על הציר מתר, מפל יקום מודה גס'ין דלקבוע הציר במקמרים אסור, דזהו בכלל שמא תקע בחוק, דלכלי עלמא
 ח"כ חטאת בזה. כמבאר ב"י. ומה שמסים הפגן-אברהם אבל זה מקלקל הוא, ו'דע לומר, דמלשון המחבר שכתב דהסיר הצירים שאחורי התבה
 יש מתירין, משמע דהסרת הציר נופא מן הקלי גס'ין מתר, ועל זה כתב השעם דהקלקל הוא נ"מה שכתב מתחלה שאין צריך לשבר טום דבר,
 הינו בעצם הכלי, ולא כדעת איזה אחרונים שכתבו דהמגן-אברהם פליג בזה על ס"י שמתיר דלעזר וזו בשיטת צירים, דלענין דעמי פשוט דהמגן
 אברהם לא א"י בנה קלל, אלא מרי בקביעת הציר להפלי: (לז) מגן-אברהם: (לז) רצ"ל מ' שאנסוהו אינו-יהודים לחתך עציים בשבת, מוטב
 שכתב אותם לתתיכות גדולות ולא יגסר אותם, דעל גס'יה ח"כ משום טוחן, דאימא בהרמב"ם ובלתם-משנה, עין שם: (לז) גנר-ושנאל בשם

הַלְכוּת שֶׁבֶת סִימָן שִׁיר שְׁמוֹ

(מה) שְׁעוּה או שְׁמֵן עַב בְּנֶקֶב הַסְּבִית לְסַתְמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא (מו) מְמַרְח (פרש הערף, סיכה משיחה טיחה מריחה) שִׁיעָה עֵינָן אֶתְד הוּא), "אֶבֶל בְּשֶׂאֵר דְּבָרִים דְּלִית בֵּיה מְשׁוּם מְרוּחַ (הואיל ואין בהן יוצא אף) (כ"י) (מז) מְתָר. "וְיָאָם הִנֵּה הֵינָן יוֹצֵא דְרָךְ הַנֶּקֶב (י"ב) (מה) אֶסוּר לְסַתְמוֹ, 'וְאֶפְלוּ לְתַן בּוּ שׁוּם בְּדָרְךְ הַעֲרָמָה (מט) לֹאמַר שְׂאִינוּ מְכֻנָּן אֶלָּא לְהַעֲנִיעוּ שָׁם; (נ) וְאִם הוּא (י"ג) תְּלָמִיד חָכָם, מְתָר לוֹ לְהַעֲרִים בְּכַף; י"ב יִסְפִּין שֶׁהוּא תְּחוּב בְּכַתְלָא (נ"א) שֶׁל עֵץ מִבְּעוֹד יוֹם (נ"ב) אֶסוּר לְהוֹצִיאָו כְּשֶׁבֶת, בֵּינָן שֶׁהוּא דְּבָר מְחָבֵר, אֶבֶל אִם הוּא תְּחוּב בְּסַפְסָל * וְכֵן בְּכָל דְּבָר תְּלוּשׁ מְתָר לְהוֹצִיאָו: הַגָּה * וְאִם דְּצָה וְשִׁלְפָה מִבְּעוֹד יוֹם, אֶפְלוּ בְּכַתְלָא (ג) שְׂרִי (כ"י):

ח שם קרב דאגרי
הרף והראש
ט בית יוסף סוכרי
י שריי כפוליש סימת
יא שוכ לטון י שם
יב ליש בעברא דצורבא
יג טרונן רב דהא שמה
יד כ תרומת הלישן סימן
טו
א שבת קביר מירא
ב דברי יתכן ב כפוליש
ג שריי שם א שם
ד תוספות לשם רבו
ה קר'איש ותרין
ו ישאר פוסקים

שְׁמוֹ דְּבָרִים הָאֶסוּרִים מְשׁוּם אֶהֱל בְּשֶׁבֶת, וְכוּ י"ג סְעִיפִים:

א (א) אֶסוּר לַעֲשׂוֹת אֶהֱל בְּשֶׁבֶת וְיוֹם־טוֹב אֶפְלוּ הוּא עֲרָא. (ב) יְוֹדְקָא גַּג, אֶבֶל מַחְצוֹת (ג) מְתָר. * וְאִין מַחְצָה אֶסוּרָה יְאֵל־אִבְיָן נַעֲשִׂית (ד) לְהַתִּיר סָכָה או לְהַתִּיר טַלְטוּל. הַגָּה אֶבֶל מַחְצָה הַנַּעֲשִׂית

פֶּאָר הַיֵּטֵב

חשאת או בשמן דגורין אשו שְׁעוּה, אֶפְלוּ לְחַיֵּח אֶסוּר לְהַעֲרִים אֶפְלוּ בְּהַנְחָה בְּעֵלְמָא, מ"א. פֶּתַח תְּרַמְבִּי"ם: הַבּוּנָה ע"ג פְּלִים פְּטוּר, דְּמָה שְׁפָתָנוּ קְרָשִׁים עַל־צַפִּי אֲדָנִים לֹא הוּי בְּנֵן בְּכֵלִים. דְּאֲדָנִים קְרָרְעָה הַס:

מַשְׁנֵה בְּרִירָה

וְחִירוּשֵׁי רַע"א]: **י"א (מה) שְׁעוּה או שְׁמֵן עַב.** אֶף־עַל־גַּב דָּאִין מְרוּחַ בְּשִׁמְטָה³², אֶסוּר, (לו) דְּגוֹרִינָן אֶסוּר שְׁעוּה, וְדוֹקָא שְׁמֵן עַב, בֵּינָן דְּשִׁיף בּוּ קֶצֶת מְרוּחַ, אֶתִּי לְאֶחְלֹפִי. וְהָיִ שְׁעוּה (לז) צְרִיף לֹאמַר דְּהִכִּינוּ לְחַשְׁמִישׁ מֵאֶחְמוּל, דָּאִם לֹא־כֵן פְּלָאוּ הִכִּי אֶסוּר מְשׁוּם מְקַצָּה, דְּלֹאָו כְּלִי הוּא, וְכִשְׁהִכִּינוּ לְכַף מְתָר לְטַלְטְלוּ, וְלֹא גוֹרִינָן שְׂמָא יְדְבָקָנוּ לְכַתְלָא או לְדָבָר אַחֵר, דְּאִף אִם יְדְבַק אִינוּ אֶלָּא מְדַבְּקָנוּ, שְׂמָא יִמְרַח בְּצַת הַדְּבֻק. שְׁמֵן וְחֵלֶב (לט) דִּינוּ בְּשִׁעוּה³³: (מו) מְמַרְח³⁴, וְכֵן דְּהוּא מְשׁוּם חֲשֵׁשׁ מְרוּחַ, אֶסוּר אֶפְלוּ אִם אִין מְכַנִּים הַשְּׁמֵן בְּתוֹךְ הַנֶּקֶב אֶלָּא בְּהַנְחָה בְּעֵלְמָא עַל־גַּבּוּ מִלְמַעְלָה, וְגַם אִין חֵלִיק בְּנָה בֵּין תְּלָמִיד־חָכָם לְעַם־הָאָרֶץ (אֶחָרוּנִים):

(מז) מְתָר. הִנֵּנוּ אֶפְלוּ לְהַכְנִיסוּ תוֹף הַנֶּקֶב, דְּהוּאִיל וְאִין הֵינָן יוֹצֵא אֶפְלוּ בְּלִי תַקּוּן, לֹא מְחִזֵּי בְּמַתְקָן. (מ) וְהַאֲמָרוּנִים פְּתוּבוּ דְּהַעֲקָר

כְּרַעַת תְּרַמְבִּי"ם שְׁחוּלָק עַל נָה וְסִבְרִיא לֵה דְאַפְלוּ אִם אִין הֵינָן יוֹצֵא דְרָךְ שֶׁם גַּם־כֵּן אֶסוּר לְתַן שׁוּם דְּבָר בְּתוֹף הַנֶּקֶב לְסַתְמוֹ, מְשׁוּם דְּהָרִי כְּעֵץ בּוּנָה, אֶלָּא דְעַל־גַּב הַנֶּקֶב מִלְמַעְלָה, דְּלִית בֵּיה מְשׁוּם בְּנֵן, אִינוּ אֶסוּר כִּי אִם בְּדָבָר שְׂמַחְמַרְח: (מה) אֶסוּר לְסַתְמוֹ. (מ"א) מְדַרְבְּנָן, מִפְּנֵי דְמְחִזֵּי בְּמַתְקָן. וְדוֹקָא בְּשִׁטְמוֹ בְּדָבָר שְׂאִין דְרָךְ לְסַתְמוֹ בּוּ, (מ"ב) כְּמוּ בְּצִרּוֹר קָטָן או בְּקִיסָם, אֶבֶל מְתָר לְכִלִּי צֵלְמָא לְסַתְמוֹ (מ"ג) כְּעֵץ (מ"ד) כְּגוֹן בְּכִרְוֹא, כְּמוֹ שֶׁהוּא דְרָךְ תְּמִיד לְסַתְמוֹ בּוּ: (מ"ט) לֹאמַר שְׂאִינוּ מְכֻנָּן. בֵּינָן דְּבִאֲמַת (מ"ה) מְכֻנָּן הוּא לְסַתְמוֹ: (נ) וְאִם הוּא תְּלָמִיד חָכָם, דְּכֵינָן שֶׁהוּא תְּלָמִיד חָכָם, (מ"ו) אִין לְחַשׁ בּוּ שְׂאִם נְהִירָנוּ עַל־יְדֵי הַעֲרָמָה יְבוּא לְעַבְרָה עַל אֶסוּר דְּרָבְנָן נָה אֶפְלוּ בְּלִי הַעֲרָמָה. וְכַתֵּב הַסְּגוּן־אֲבָרְתָם, דְּאִף דְּקוּמָא לֹן דְּהִיאֲדִנָּא אִין לֵנוּ דִּין תְּלָמִיד חָכָם, מְכַל מְקִיָּם לְעֵנָן נָה אִין לְהַתְמִיר, עֵץ שָׁם. (מ"ז) וְיֵשׁ שְׁחוּלָקִין עַל־י: **י"ב (נ"א) שֶׁל עֵץ.** נֶקֶט שֶׁל עֵץ, וְכַתְלָא שֶׁל לְבָנִים מְצִיָּי פְּמָה פְּצָמִים (מ"ח) שְׂאִין שְׁרוּתֵיהֶם מְרַבְּקִים נָה לְוָה, וְאָז מְתָר לְהוֹצִיאָו אֶפְלוּ אִם לֹא הִנֵּה דְצָה וְשִׁלְפָה מִבְּעוֹד יוֹם: (נ"ב) אֶסוּר לְהוֹצִיאָו. דְּעַל־יְדֵי הוֹצָאתוֹ, בֵּינָן שְׁהִנֵּה מִתְחַלְחֵה תְּקוּצָה קֶצֶת בְּחֻזֶּק, אִי אֶפְשָׁר שְׂלָא יִתְרַחֵב הַסְּדָק שָׁם, וְנַעֲשִׂית נֶקֶב כְּל־שֶׁהוּא בְּכַתְלָא מְחָבֵר יֵשׁ בּוּ מְשׁוּם קוּדְם הוּא תוֹלְדָה דְּבוּנָה, (מ"ט) וְאִף דָּאִין מְתַכְנֵן לְוָה, כְּמַעֲט פְּסִיק רִישָׁא הוּא. וְעַן לְעִיל בְּסַעֲרֵי־קָטָן יֹא בְּמַשְׁנֵה בְּרוּרָה מַה שְׂכַתְבֵּנוּ דַּעַת אֶחָרוּנִים בּוּנָה: (ג"ג) שְׂרִי. לְהוֹצִיאָהּ, (ג) וְאִף לְחַזוֹר וְלְתַחֵב אוֹתוֹ בְּכַתְלָא, דְּכֵינָן דְּבָר נַעֲן הַסְּכִין בְּכַתְלָא מִבְּעוֹד יוֹם וְהוֹצִיאָו וְתָדָר נַעֲצוּ, כְּכָר הַרְחֵב מְקוּם מוֹשְׁבֵי וְתוֹ לֹא הוּי פְּסִיק רִישָׁא, אֶבֶל אִם לֹא קוֹר וְנַעֲצוּ מִבְּעוֹד יוֹם (ג"ד) נֶרְאָה דְּאֶסוּר לְתַחֵב אוֹתוֹ בְּכַתְלָא, דְּעֵדָן לֹא נִתְרַחֵב בְּמָה שֶׁהוֹצִיאָו פְּעַם אַחַת מִן הַכְּתָל:

א (א) אֶסוּר לַעֲשׂוֹת אֶהֱל וְכוּ. דְּהַעוֹשָׂה אֶהֱל קַבֵּע, כְּגוֹן שְׁפוּרַס מְחַצְלַת או כְּדִינִין וְכוּ יוֹצֵא בְּנָה לְאֶהֱל וְעוֹשָׂה אוֹתוֹ שְׁיַתְקִים, אִף דָּאִין נָה בְּנֵן מִמַּשׁ חֵיב מְשִׁים בּוּנָה, דְּעֵשִׂית אֶהֱל הוּא תוֹלְדָת בּוּנָה³⁵, וְהַסְּתוּרָה חֵיב מְשׁוּם סוּתָר, וְתוֹר עַל אֶהֱל עֲרָא מְשׁוּם אֶהֱל קַבֵּע³⁶, וְכֵן עַל סְתִירַת אֶהֱל עֲרָא מְשׁוּם סְתִירַת אֶהֱל קַבֵּע (רמב"ם). וְפָרְטִי דִּינֵי אֶהֱל קַבֵּע וְבָאָר לְקַמָּה: (ב) וְדוֹקָא גַּג, וְאִף בְּשִׂאֵן מַחְצוֹת בְּתַמִּין, כְּגוֹן (ג) לְפָרַס מְחַצְלַת עַל אֲרַבְעָה קוּבְדִסִין (ד) דְרָךְ עֲרָא לְהַגֵּן מִפְּנֵי הַסְּמָה וְהַגְּשָׁמִים³⁷: (ה) מְתָר. דְּעַקָר אֶהֱל הוּא הַגֵּן שְׂמֵאֲהִיל עַלִּי, וְלֵבָן גְּרוּר בּוּ מְשׁוּם אֶהֱל קַבֵּע, מַה שְׂאִין בֵּן מַחְצוֹת עֲרָא לְחַזוֹר לֹא נִתְשַׁב כְּאֶהֱל כְּלָל: (ד) לְהַתִּיר סָכָה וְכוּ³⁸, כְּגוֹן

שְׂעֵר הַצִּיּוֹן

כְּלָלֵית שֶׁבֶת: (לו) גְּבֻרָא: (ל"ז) מְגוֹן־אֲבָרְתָם בְּסִימָן נָה וְסִימָן חֲקִיד: (ל"ט) אֶחָרוּנִים: (מ) בֵּיחַ וְאֶלֶּיָהּ רַבָּה וְשִׂ"א: (מ"א) גְּמָרָא שָׁם: (מ"ב) לְשׁוֹן תְּרַמְבִּי"ם, וְמְשׁוּם דָּאִין דְרָךְ לְסַתְמוֹ הַסְּבִית בְּקִיסָם: (מ"ג) בֵּית־יוֹסֵף: (מ"ד) תּוֹסַפְתֵּי־שֶׁבֶת, וְכַרְבִּינֵי מְשַׁבֵּחַ מַה שְׂפַדְתִּיק הַפְּאָרְמִרְדִּי דְאַפְאִי מְתָר בְּעֵץ: (מ"ה) בֵּן מוֹכַח מִתְרַמְבִּי"ם, וְכִבִּית־יוֹסֵף מְשַׁמַּע הַתְּרַמְבִּי"ם סְתִיר אֶפְלוּ אִם פְּאָמַת אִינוּ מְכֻנָּן לְהַעֲנִיעוּ, וְלֹא יְדַעְתִּי מָנָא לָה: (מ"ו) גְּמָרָא: (מ"ז) מִ"ט. הוּבָא בְּאֶלֶּיָהּ רַבָּה: (מ"ח) בֵּן מוֹכַח בְּגְמָרָא בְּסַפְסָנָא דְּכִינֵי אִירְבִּי מְתָר אֶפְלוּ לֹא דְצָה וְשִׁלְפָה, וְעַן בְּכִבִּית־יוֹסֵף שְׁתַּעֲתִיק מִן הַפּוֹסְקִים הַשַּׁעִם כְּפִדוּשֵׁנוּ: (מ"ט) כֵּן פֶּתַח בְּהַרְמוֹת־הַדֶּשֶׁן: (נ) רִשִׁי בְרַף נ עַמִּיר ב: (נ"א) דְּהֵלֵל הַפּוֹסְקִים הוֹכִיחוּ דְּבַר נָה מְשַׁמוּאֵל, דְּבַדְצָה וְשִׁלְפָה כְּכַר נִתְרַחֵב הַנֶּקֶב וְתוֹ לֹא הוּי פְּסִיק רִישָׁא, וְשֵׁם בְּמִיכָאֵל דְּשַׁמוּאֵל אִיתָא: דְּצָה וְשִׁלְפָה וְתָדָר דְצָה, מְשַׁמַּע דְצָה וְשִׁלְפָה לְחַזוֹר אֶסוּר לְתַחֵב אוֹתוֹ בְּשֶׁבֶת, וְאִף דְּיֵשׁ לְחַזוֹת דְּנֶקֶט מְכִי לְרַבּוּתָא, דְּכַפְעִים רַאשׁוֹנָה שְׂרַעָה אֶסוּר אֶפְלוּ לְהוֹצִיאָהּ, וְלֹא אֶמְרִינָן דְּהַגְמוֹת מִמִּילָא עֲבִידִן וּכְמוֹ דְּפִסִיק הַגְּמָרָא פְּאָמַת מְכִי לְאֶפְסוּ קִי"ג, אֶבֶל לְעֵנָן הַרְחֵבֵת הַגְּמָא אֶפְשָׁר דְּכַפְעִים אַחַת שְׂתַחֲבֵה וְהוֹצִיאָהּ דִּי לְכִלִּי צֵלְמָא וְשִׂרִי לְהַכְנִיסָה בְּשֶׁבֶת; מְפָרֵשׁ רִשִׁי דְּבַר הַפְּתַחֲחִיל סְלִיקוּסְתָא מְשַׁמַּע כְּמוֹ שְׂכַתְבֵּנוּ בְּפִינִים: (כ) וְכֵן כְּתוּב הַלְבוּשׁ וְשִׂ"א; וְאִף שְׂאִין מַחְצוֹת מְחִמִּין מְשׁוּב אֶהֱל בֵּין שְׁפוּרַס לְעִיל, וְכַמְבָּאָר לְקַמָּן בְּסַעֲרֵי ג בְּמַשְׁנֵה בְּרוּרָה: (ג) דָּאִם

הלבנות שפת סימן שיד

המשך מעמוד קודם

7) וכתב החזו"א (א"ח סי' נא ס"ק ו'), שאף לדעת הגרי"א יש על כל פנים איסור הרבנן לשבור חבית שלימה, שגורו חזיל שמא יכוין בשעת השבירה שהפתוח יהיה יפה, ונמצא עושה כלי וחייב משום מכה בפטיש [וכמו שמצינו בגמרא בביצה לג, ב שגורו שלא יקטום אדם קיסם כדי להריח בו, שמא יקטום קיסם כדי לחצוץ בו את שיניו].

תוס' בביצה לג, ב ד"ה כי תניא, שלדעת רש"י יש בכך איסור מהתורה, ואילו לדעת תוס' אין הדבר איסור מהתורה. ועיי' שכתב שהלכה כדעת התוס', שהרי הם בחראי.

[משנ"ב ס"ק ז]

דאין סתירה בקלים אפלו קשעושה שבידה בכלי שלמה?.

הלבנות שפת סימן שיד

המשך מעמוד 240

למה שבתוך הכלי [הסיבה שמתיר הוא את הקשר, ולא חותך את החבל בידו או בכלי, היא מפני שיותר נוח לו להתיר את הקשר מלחתוך את החבל], לכן אין התרה זו נכללת בכלל מלאכת מחיר. אולם מצד החזו"א, שדוקא קשר שאיסור התרתו אינו אלא מדרבנן מותר להתירו בדרך של כילוי [כגון הקשר שבחותמות שבכלים שאיסור התרתו אינו אלא מדרבנן, שהרי מקלקל הוא] משום שחכמים הקילו באופן זה, אבל קשר שאסור להתירו מדאורייתא, אסור להתירו אף בדרך של כילוי.

[משנ"ב ס"ק לא]

ולא מקרי סי' כ"ט.

25) ואף איסור קורע אין בחיתוך החבל, כפי שכתב הביה"ל להלן (סי' ה' ד"ה חותלות) שאיסור קורע נאמר רק בקריעה ששייך לחזור ולתופרה.

אבל ברבר שהוא גוף אחד כגון עור או נייר, אין איסור קורע, ולפי דבריו לא קשה קושיה זו, אכן הביה"ל דחה את דבריו מדברי דרושלמן.

[שנה"צ ס"ק מז]

משמע מן אבריהם דאסור גם בגופה מלמעלה מן הפנים?.

23) והחזו"א כתב (א"ח סי' נא ס"ק י'), שמותר לעשות במגופת החבית אפילו נקב העשוי להכניס ולהוציא.

[משנ"ב ס"ק לו]

דלאו קשר של קימא הוא?.

24) והחזו"א צידד (א"ח סי' נא ס"ק יג), שאין איסור להתיר חותמות שבכלים הקשורות בחבל אפילו בקשר של קיימא. ובטעם הדבר כתב, שהתרת הקשר נעשית בדרך כילוי, שהרי אינה נעשית אלא כדי להניע

הלבנות שפת סימן שמו

המשך מעמוד קב

1) (סי' לט), שהוא דוקא כשלא חיבר אותם עם הרופן, ואף לא הסמיכם לדופן כדי לעבותה שתהיה חזקה, שאם לא כן בטלים הם לדופן, ובגטילתם נחשב הוא כסותר את הרופן. וכן לגבי חבילות קנים שהניחן על הסכך, כתב הרמ"א לקמן (שם) שאם דעתו להסיק בהן, אין הן מתבטלות לסכך, ומותר ליתלן ביו"ט, לפי שאין בכך משום סחירת אהל. וביאר המשנ"ב שם (סי' מא), דהיינו דוקא באופן שלא התיר את איגודן, ואף לא התכוין לבטלן לסכך בשעה שהניחן.

[משנ"ב ס"ק ח]

ובלבד שלא יעשה נכ"ו?.

16) ואף על פי שעשויית גג שלא לשם הצל שתחתיו מותרת כשאינו עושה גם את המחיצות, וכמו שכתב להלן (סי' יז), ביאר החזו"א (א"ח סי' נב ס"ק יג) שאהל הנמתח חמור יותר, ונחשב כאהל גם אם אין עושים מחיצות [וראה מה שכתבנו להלן (סי' כד)].

[משנ"ב ס"ק יז]

בסימן רמ קע"ף יא בהג"ח (17) וכו', שגבוחה יעשה (18) וכו', שלא תניד א"תה הרוח (19) וכו', אין שם מחצה יעלה (20) וכו', ולא השכיבין לה מחצה המכרת (21) וכו', אפלו מנחין בכלי תוף קלי (22).

17) שם כתב הרמ"א שמותר לשמש כשהאור נראה דרך הסדין שהועמד כמחיצה, והוסיף המשנ"ב שם (סי' מא), שהוא הדין כשהאור נראה מעל המחיצה.

[משנ"ב ס"ק זז]

אם כן הפרכת אינו תלוי רק לצניעות בעלמא (14) וכו', מתר לתלות בשפת סדינין הקצתים על הפתל לנ"ו?.

14) והחזו"א (א"ח סי' נב ס"ק יג) כתב, שמאחר שקבע את הפרוכת על מקומה בקביעות, נחשב הדבר כיונה ממש [בבנין], ולא רק כמעמיד מחיצה, ואם כן אף לתלותה על הדלת אסור, ורק באופן שמחליפים את הפרוכת בשבת, מותר לתלותה, שהרי אינו קובעה לבנין [וראה שם שהוסיף לתמוה על החרומת הדשן שהתיר לתלותה בקביעות].

15) ולתלות סדין תחת הסכך מפני העלים הנושרים לתוך המאכלים וכו', שכתב לקמן (סי' תרכט ס"ק נח) שבחול המועד אפשר להקל בזה בשעת הדחק אם תולחו תוך ארבעה טפחים לסכך [שבאופן זה מתבטל הסדין לסכך], כתב בשעה"צ שם (סי' פד) שלענין שבת ויר"ט משמע מהפמיג לקמן (סי' תרמ א"א ס"ק ח) שיש לתלותו תוך שלשה טפחים לסכך, שבאופן זה אין הדבר נחשב כעשויית אהל כלל, שאם לא כן יש בדבר משום חשש עשויית אהל, ובעין זה כתב במשנ"ב לקמן (סי' תרמ ס"ק כה), וראה מה שכתבנו להלן (סי' מט).

הוסיף בשעה"צ שם (סי' לח), שבלבושי שרד משמע שבשבת אסור לתלות את הסדין אפילו סמוך לסכך ממש, משום שנחשב הדבר כעשויית אהל מהסדין ולמטה, וסיים שהאחרונים אינם סוברים כך.

ולגבי עצים שסמכם לדפנות הסוכה, כתב השו"ע לקמן (סי' תקיח סי"ח) שאין בנטילתם משום סותר, ומותר ליטלם ביו"ט, וביאר המשנ"ב שם

